„הכלבים נובחים

המזח העקום ביותר בממלכת תי־אטרון האבסורד לא יכול היה להמציא דברים מטורפים יותר מאותם שאירעו ה־שבוע סביב העולם הזה:

● עיתונים שקיבלו מיליונים מקופת המדינה, לא רק בצורת הלוואות, אלא גם כמתנות, הענקות, סובסידיות על נייר, מיגרשים בתינם, מודעות מיוחדות ועוד ועוד — הקדישו את עמודיהם הראשיים להלוואה מיסחרית שיגרתית ש ל א נית־נה להעולם הזה, כאילו היה זה גילוי מר־קיע־שחקים.

● חבורה של פושטי־רגל פוליטיים ו־מוסריים, השונאים זה את זה, חברו יחד כדי לטוות קורי־עכביש של עלילת־כזב שתחזיר אותם לכותרות.

● האיש הפעיל ביותר במדינה למען העלאת אחוז־החסימה, כדי „לגרש את אורי אבנרי מהכנסת," הואשם בכך ש־הוא הפטרון של העולם הזה.

● האיש, שהוא הקורבן העיקרי של פרשת נתיבי נפט, אשר פוצצה על־ידי העולם הזה, **הואשם בכך שעזר** להעולם הזה וחיפה עליו.

אבסורד? משוגע? מטורף?

ההלוואה שלא היתה

לפני כשנה פנתה חברת העולם הזה בע"מ אל בנק טפחות, וביקשה הלוואה בסך 100 אלף לירות, למען מישרדי המע־רכת.*

בנק טפחות הוא אחד המכשירים המר־כזיים של הממשלה, המטפל בעיקר במי־מון בניינים. הוא מקביל לבנק לפיתוח ה־תעשיה, המוסד הכספי הממשלתי המטפל בעיקר בהלוואות למיפעלים.

בידינו היתה רשימה, שהראתה שכל עיתוני המדינה, ללא יוצא מן הכלל, קיבלו הלוואות משני מוסדות אלה להקמת בתי־דפוס, רכישת משרדים ופעולות כלכליות דומות, בדומה להלוואות שניתנו למאות מיפעלים אחרים. הלוואות אלה אינן שונות מכל הלוואה אחרת הניתנת על־ידי בנק, אלא שהריבית נמוכה יותר.

הממשלה חייבת לתת אשראי זה, כדי לממן פעולות כלכליות שיש בהם ערך למשק ולציבור, מכיוון ששום מיפעל ב־ארץ אינו יכול לעמוד בריבית הנגבית על־ידי הבנקים הפרטיים.

בקשתנו הוגשה בדרך הרגילה, בטופס רשמי. היא נדונה כמו כל בקשה אחרת. מנהלי העולם הזה נפגשו עם מנכ"ל טפ־חות כדי לברר את הפרטים הכלכליים — הריבית, הביטחונות, וכו'. לאחר מכן הת־חרית על הלוואה בריבית נמוכה, והח־לטנו שלא לקבלה היתה, באמת, יוצאת דופן.

פושט־רגל א'

מה אפשר למצוא בכך שאינו כשר למהדרין?

שום דבר לא. אבל טובע נאחז בקש. יגאל הורביץ נאחז בקש זה.

מישהו מעשרות האנשים שטיפלו ב־בקשת ההלוואה סיפר על כך, ויגאל הו־רביץ שמע זאת. הוא נאחז בשמועה זו, מבלי לטרוח לברר אותה. ממילא גם לא ידע שכלל לא קיבלנו את ההלוואה.

הורביץ עצמו, כנראה, די התבייש ב־כך שהסתבך בעניין מבלי לבררו תחילה. (הוא אפילו לא שאל את אבנרי עצמו על העניין, למרות שישב לידו כמה שעות לפני אותו נאום). כל חלקי הכנסת הגיבו על דבריו באי־רצון ספונטאני, ובכך נגמר העניין.

פושט־רגל ב'

בינתיים נכנס לתמונה פושט־רגל פוליטי ב', האיש שהגיע לכנסת בקולות העולם הזה — כוח חדש, וגזל למחרת היום את הפיקדון שהופקד בידו.

מתוך תקווה להזיק להעולם הזה, אותו הורביץ עצמו הוא מומחה גדול לקבלת הלוואות, כי הוא ניהל כמה וכמה עסקים שהיו זקוקים לתמיכה ממשלתית. כביזנס־מן ממולח, זכה לא מעט לעזרת משרד־האוצר.

אולם הורביץ הוא גם ח"כ של סיעת ע"מ, שהיא פושטת־הרגל הגדולה ביותר בכנסת. כל המומחים, וגם הורביץ עצמו, בטוחים שסיעתו שהתחילה החודש להתפרק, לא תעבור עוד לעולם את אחוז־החסימה.

למעשה נכנסה הסיעה לכנסת במירמה, בהידבקה לשולי־אדרתו של דויד בן־גוריון. אחרי שבן־גוריון פרש מן הכנסת וגם ממפלגת ע"מ, לא נותר בה דבר, כי אין לה רעיונות מקוריים, אין לה מצע רציני ואין בה אישיות אחת שתמשוך את אהדת הציבור. לכן לוחם הורביץ על חייו. ובשביל איש כמוהו, ברמה המח־שבתית והפוליטית שלו, אין דרך להצלה אלא דרך עשיית הסקנדאלים.

וכך עשה. אחרי ששמע את השמועה, רץ אל הדוכן והאשים את פינחס ספיר בכך שהצליח לשחד גם את העולם הזה, ולראייה: הוא נתן להעולם הזה הלוואה של 100 אלף לירות, כדי לסתום את פיו. אבנרי השיב מייד, ממקומו: „זהו שקר גס. לא קיבלנו אף פרוטה אחת."

כל העניין הזה התנהל במיסמכים רש־מיים, בישיבות רשמיות. איש לא הסתיר דבר, ולא היה כל צורך להסתיר דבר. היתה זאת פעולה עסקית שיגרתית, מן המקובלות ביותר, שלא היה בה שום דבר מיוחד — מלבד העובדה שלא יצאה ל־פועל. בדרך כלל קופצת כל חברה מיס־להלוואה מיסחרית שיגרתית ש ל א נית־נה להעולם הזה, כאילו היה זה גילוי מר־קיע־שחקים.

● חבורה של פושטי־רגל פוליטיים ו־מוסריים, השונאים זה את זה, חברו יחד כדי לטוות קורי־עכביש של עלילת־כזב שתחזיר אותם לכותרות.

● האיש הפעיל ביותר במדינה למען העלאת אחוז־החסימה, כדי „לגרש את אורי אבנרי מהכנסת," הואשם בכך ש־הוא הפטרון של העולם הזה.

● האיש, שהוא הקורבן העיקרי של פרשת נתיבי נפט, אשר פוצצה על־ידי העולם הזה, **הואשם בכך שעזר** להעולם הזה וחיפה עליו.

אבסורד? משוגע? מטורף?

ההלוואה שלא היתה

לפני כשנה פנתה חברת העולם הזה בע"מ אל בנק טפחות, וביקשה הלוואה בסך 100 אלף לירות, למען מישרדי המע־רכת.*

בנק טפחות הוא אחד המכשירים המר־כזיים של הממשלה, המטפל בעיקר במי־מון בניינים. הוא מקביל לבנק לפיתוח ה־תעשיה, המוסד הכספי הממשלתי המטפל בעיקר בהלוואות למיפעלים.

בידינו היתה רשימה, שהראתה שכל עיתוני המדינה, ללא יוצא מן הכלל, קיבלו הלוואות משני מוסדות אלה להקמת בתי־דפוס, רכישת משרדים ופעולות כלכליות דומות, בדומה להלוואות שניתנו למאות מיפעלים אחרים. הלוואות אלה אינן שונות מכל הלוואה אחרת הניתנת על־ידי בנק, אלא שהריבית נמוכה יותר.

הממשלה חייבת לתת אשראי זה, כדי לממן פעולות כלכליות שיש בהם ערך למשק ולציבור, מכיוון ששום מיפעל ב־ארץ אינו יכול לעמוד בריבית הנגבית על־ידי הבנקים הפרטיים.

בקשתנו הוגשה בדרך הרגילה, בטופס רשמי. היא נדונה כמו כל בקשה אחרת. מנהלי העולם הזה נפגשו עם מנכ"ל טפ־חות כדי לברר את הפרטים הכלכליים — הריבית, הביטחונות, וכו'. לאחר מכן הת־

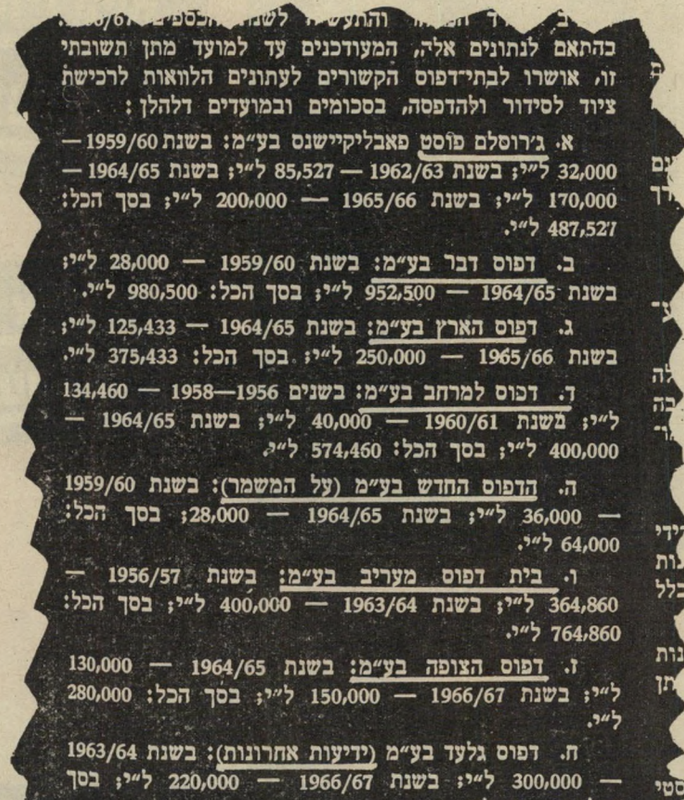

כהתאם לנתונים אלה, המעודכנים עד למועד מתן תשובתי זו, אושרו לבתי־דפוס הקשורים לעיתונים הלוואות לרכישת ציוד לסידור ולהדפסה, בסכומים ובמועדים דלהלן:

א. ג'רוסלם פוסט פאבליקיישנס בע"מ: בשנת 1959/60 — 32,000 ל"י; בשנת 1962/63 — 85,527 ל"י; בשנת 1964/65 — 170,000 ל"י; בשנת 1965/66 — 200,000 ל"י; בסך הכל: 487,527 ל"י.

ב. דפוס דבר בע"מ: בשנת 1959/60 — 28,000 ל"י; בשנת 1964/65 — 952,500 ל"י; בסך הכל: 980,500 ל"י.

ג. דפוס הארץ בע"מ: בשנת 1964/65 — 125,433 ל"י; בשנת 1965/66 — 250,000 ל"י; בסך הכל: 375,433 ל"י.

ד. דכוס למרחב בע"מ: בשנים 1956—1958 — 134,460 ל"י; משנת 1960/61 — 40,000 ל"י; בשנת 1964/65 — 400,000 ל"י; בסך הכל: 574,460 ל"י.

ה. הדפוס החדש בע"מ (על המשמר): בשנת 1959/60 — 36,000 ל"י; בשנת 1964/65 — 28,000; בסך הכל: 64,000 ל"י.

ו. בית דפוס מעריב בע"מ: בשנת 1956/57 — 364,860 ל"י; בשנת 1963/64 — 400,000 ל"י; בסך הכל: 764,860 ל"י.

ז. דפוס הצופה בע"מ: בשנת 1964/65 — 130,000 ל"י; בשנת 1966/67 — 150,000 ל"י; בסך הכל: 280,000 ל"י.

ח. דפוס גלעד בע"מ (ידיעות אחרונות): בשנת 1963/64 — 300,000 ל"י; בשנת 1966/67 — 220,000 ל"י; בסך הכל: 520,000 ל"י.

בנימוק כי אינו רוצה לעזור לקרקס כזה. אולם פרקליטו של בן מנחם, עו"ד א. זכריני, פנה בענינו לד"ר דינשטיין „ובניגוד לדעתי הורה לי דינשטיין רק להשעותו מהעבודה". בינתיים גם פירסם „העולם הזה" שאיתו קשור עו"ד זכריני, מאמר על פרידמן ועל נתיבי נפט („שלא נעם לא בכלל"). „יתכן שאילו הוחזר בן מנחם לעבודה לא היתה לנו ה־יום ועדת חקירה" — אמר מר פרידמן, אולם הוא הסביר כי סירב ל־

בדעם

קטע מעיתון „דבר" מתא־ריך 18.1.72, בו הכריז משה בדעם על כוונתו לפעול להעלאת אחוז־החסימה, והבטיח שמזימה זו תוג־שם עוד בימיה של הכנסת הנוכחית.

בדברו על הגדלת אחוז החסימה אמר בדעם, כי אחוז החסימה הנו־כחי לא השיג את מטרתו והתעל־מה הצעה להגדילו, ככר לקראת הבחירות הקרובות. הוא הביע את דעתו כי הסיכויים להגדלת אחוז החסימה גדולים יותר מן הסיכויים לשנות את שיטת הבחירות עוד לפני הבחירות לכנסת השמינית.

הלוואות לכל העיתונים

קטע מתוך „דברי הכנסת" מיום 27.7.66, מתשובת שר המיסחר והתעשיה לשאילתה של אורי אבנרי, על הלוואות „הבנק לפיתוח התעשייה", השייך לממשלה, לעיתוני ישראל, עד אותה שנה. רוב העיתונים קיבלו הלוואות דומות מבנק „טפחות", לצורכי בניניהם. הלוואות אלה הן שיגרתיות, ודומות להלוואות הניתנות באותם התנאים למיפעלים אחרים. בשש השנים שחלפו מאז פורסמו נתונים אלה, זכו עתוני ישראל בהלוואות של מאות אלפי ל"י נוספות מקופות ציבוריות וממלכתיות.

דינשטיין

קטע מעיתון „הארץ", ה־מדווח על עדותו של מוטי פרידמן, מנכ"ל חברת „נתיבי נפט", בפני ועדת ויתקון. פרידמן הודיע בפירוש כי רק הודות לפירסום הפרשה ב„העולם הזה" התחיל גילוי השערוריה, העשוייה לפגוע קשה בצבי דינשטיין, סגן שר האוצר.

כנסו שתי ההנהלות להחלטה. הנהלת ה־עולם הזה החליטה, לאור הנתונים, ש ל א לקבל את ההלוואה, ובזה נגמר העניין מבחינתה. הנהלת טפחות החליטה, כפי שנסתבר לנו רק השבוע, לאשר את ה־הלוואה, מבלי לדעת שכבר ויתרנו עליה.

* בעיקבות פרישת שלום כהן מחברת העולם הזה בע"מ, התעוררה האפשרות שהמערכת תעבור למישרד חדש, או תמש־כן את המישרד הישן לשם תשלום פיצוי.

פושט־רגל ג'

כך נח העניין, עד שהתעורר פושט־רגל פוליטי ג'.

מרדכי בן־פורת הוא אחד האפסים של הכנסת. נוכחותו בה — כשהוא מופיע בכלל — אינה ניכרת.

הוא נכנס לכנסת כשהוא מחזיק בכוח בשולי אדרתו של משה דיין. הוא הגיע לדרגת סגן מזכ"ל מפלגת העבודה בהיותו נציג רפ"י־לשעבר. הדגש הוא על „לשע־בר" — כי כל מעמדו הפוליטי של בן־פורת הוא בגדר „לשעבר". כאשר תי־עלמנה החטיבות במפלגת־העבודה, לא יהיה לו שמץ של סיכוי להיבחר מחדש. לכן הוא מעוניין להחיות את רפ"י, ול־הבליט את עצמו עד כמה שאפשר כמגן ללא־חת של משה דיין, המתעלם ממנו כליל.

כשפתח העולם הזה במסע־הגילויים שלו על פרשות דיין, הרגיש בן־פורת שהגיעה שעתו הגדולה. הנה יכול היה להוכיח ש־הוא גבר המתייצב בגודל טבעי מאחורי המנהיג הדגול. לכן יצא בגילוי המרעיש, המצוין כולו מן האצבע הקטנה, כאילו חו־גים בצמרת מפלגת־העבודה מסרו את „ה־חומר" להעולם הזה. (אנחנו, בהעולם הזה, התגלגלנו מצחוק למיקרא הוויכוחים ב־צמרת העבודה. איזה חומר יכול היה מי־שהו בצמרת מפלגת־העבודה למסור לנו? את הווידוי של אלישבע? את העובדות שגילינו על המיסחר בעתיקות של דיין?)

לפי שיטת אן־דן־דינו, בחר בן־פורת ביגאל אלון כאיש העומד מאחורי המזימה. הוא איים שיגלה גילויים מרעישים על חייו האינטימיים של סגן ראש־הממשלה, ואף הצליח לפרסם השמצה זדונית עליו בעיתון — — — על המישמר. (עוד אב־סורד קטן בים האבסורדים!)

העלילה הראשונה של בן־פורת התגד־פה כעשן. הוא טען שמיפעלים הסתדרו־תיים מימנו את מסע־הגילויים של דיין על־ידי מתן מודעות בהעולם הזה. אולם הבדיקה השיטחית ביותר הוכיחה כי מו־דעות מעטות אלה מתפרסמות בהעולם הזה מזה שנים, ולא היתה כל עלייה בכמותן בשבועות האחרונים. הן ניתנות להעולם הזה, כמו כל שאר המודעות המתפרסמות בו — מפני שהמפרסמים יודעים שקוראי העולם הזה מהווים את הקהל בעל כוח־הקנייה הגדול ביותר בארץ — הדור ה־צעיר של היישוב המבוסס.

אולם בן־פורת לא נואש. כשנאלץ להו־דות בבושת־פנים ששיקר, גייס את חסידי־דיין בכל המוסדות, כדי למצוא משהו שב־עזרתו אפשר היה לקשור את העולם הזה עם מישהו מיריבי דיין במפלגת העבודה. לא היה צורך במאמץ מיוחד כדי „לגלות" את החלטת הנהלת טפחות. היא היתה גלוייה ורשמית, וכל פקידי טפחות ידעו עליה, ובכללם גם אנשי רפ"י.

וכך, בתרועה גדולה, הביא בן־פורת את המיסמך ההיסטורי למערכת מעריב. זו פירסמה אותו כידיעת־ענק בראש עמוד־החדשות האחורי שלה. (משום מה לא חשב הוא שונא עתה שינאה פאתולוגית, נאחז בדברי הורביץ, והגיש לפיהם שאילתה לשר־האוצר.

הוא שאל אם ביקשנו וקיבלנו הלוואה מהאוצר, ואם שר־האוצר התערב למעננו. הוא גם שאל אם קיבלנו הלוואה מבנק טפחות. סגן שר־האוצר פנה, כנראה, אל טפחות בשאלות אלה, וקיבל תשובה שלי־לית. הוא מסר אותה מעל דוכן הכנסת.

לסגן־השר, ד"ר צבי דינשטיין, יש כל הסיבות „לדפוק" אותנו. כי היה זה העולם הזה אשר פוצץ את פרשת נתיבי נפט, שהוא עלול להיות קורבנה העיקרי. רק השבוע אישר מוטי פרידמן, בעדותו בפני ועדת־ויתקון, שהפרשה לא היתה מתפר־צצת לעולם לולא פעולתו של עורך־הדין אמנון זיכרוני, וגילויי העולם הזה. (זיכ־רוני ייצג את עובד נתיבי נפט, שמסר ל־